

Justitsministeriet

Dato: 26. august 2009

Dok.: AMC40917

Sagnr.: 2009-154-0192

Udkast til tale til ministeren til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål BC (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg torsdag den 27. august 2009

Samrådsspørgsmål BC:

”Ministeren bedes redegøre for arbejdsvilkårene for politiet i Odense og landet generelt, bl.a. set i lyset af, at politi- og redningsmyndigheder ofte chikaneres under udførelse af banale politi- og redningsaktioner, men også under livsvigtige politi- og redningsaktioner. Ministeren bedes i den forbindelse redegøre for hændelsesforløbet den 13. august 2009 i Vollsmose, herunder baggrunden for, at politiet valgte at trække sig tilbage. Endvidere bedes ministeren redegøre for, hvilke tiltag han vil tage for at minimere politi- og redningsfolks risiko for at blive angrebet under udførelse af deres arbejde – ikke mindst i de indvandrerdominerede ghettoer, og i forlængelse heraf bedes ministeren redegøre for strafferammerne for udøvelse af chikane mod politi- og redningsfolk, når de udøver deres samfundsgavnige og livsvigtige arbejde.”

[Indledning]

Jeg vil gerne takke udvalget for at sætte fokus på et højaktuelt område, som ligger mig meget på sinde.

Det siger sig selv, at det er fuldstændigt uacceptabelt, når politi, redningsmandskab, brandvæsen osv. bliver hindret i at udføre deres arbejde.

Det hører simpelthen ingen steder hjemme, at nogen kan finde på at lægge hindringer i vejen for de mennesker, der arbejder for at hjælpe os andre, når vi er i nød.

Det gælder naturligvis i særlig grad de alvorlige tilfælde med fysiske angreb – og ligefrem skud, som vi så det i Vollsmose for nylig.

Men det gælder efter min opfattelse også de mere dagligdags situationer, hvor f.eks. bilister ikke gider flytte sig

for udrykningskøretøjer, eller forbipasserende ikke mener at skulle følge politiets anvisninger på et ulykkessted.

2. Episoden i Vollsmose den 13. august 2009 er det naturlige udgangspunkt for samrådsspørgsmålet. Og jeg vil indlede med Fyns Politis redegørelse for det faktuelle hændelsesforløb.

Fyns politi har oplyst, at en politipatrulje den 13. august umiddelbart før kl. 21.30 ville standse en bil for at kontrollere føreren og køretøjet på Vollsmose Alle i Odense.

Bilen standsede på politiets tegn. Men da en polititjenestemand ville henvende sig til føreren, kørte den væk. Der foregik herefter en eftersættelse gennem Odense by, hvorunder den eftersatte bil påkørte en parkeret bil.

Den eftersatte bil kørte derefter mod Vollsmose igen, hvor den kl. 21.41 kørte galt. Polititjenestemændene i den eftersættende patruljevogn rettede straks henvendelse til

føreren af den eftersatte bil, der imidlertid var bevidstløs. Patruljen rekvirerede derfor straks en ambulance.

Der opstod hurtigt en sammenstimlen af mennesker omkring den forulykkede bil og patruljen. Der var en aggressiv stemning mod politiet.

Kl. 21.42 meddelte patruljen, at der fra Bøgeparken blev kastet flasker mod dem, og at de derfor – efter aftale med ambulancepersonalet – ville tage føreren fra det eftersatte køretøj med i patruljebilen for at køre ham til ambulancen.

Dette ophidsede de tilstedeværende yderligere. Og vejen blev spærret for patruljevognen, så den ikke kunne komme til det sted, hvor det var aftalt, at man skulle møde ambulancen. Patruljen kørte herefter fra stedet til et andet sted, hvor den tilskadekomne fører blev overdraget til ambulancepersonalet.

Denne episode blev optakten til større uroligheder i Bøgeparken.

Kl. 22.45 meldte alarmcentralerne i henholdsvis Aalborg og Viborg, at man fra to anonyme anmeldere var underrettet om, at en menneskemængde i Bøgeparken havde sat ild på to biler, og at der blev brækket brosten op for at tilrettelægge et bagholdsangreb på politiet.

Disse meldinger fik vagtchefen til at omgruppere politikredsens køretøjer. Man samlede således Fyns Politis beredskab i Odense og etablerede 3 indsatsgrupper hver på 8 mand i gruppevogne, ligesom personalet iklædte sig indsatsdragter mv. Samtidig blev vagten for beredskabets eftermiddagshold forlænget.

Vagtchefen sendte herefter en patrulje til Vollsmose Alle, da man med kikkert ville forsøge at danne sig et indtryk af, hvad der foregik i Bøgeparken. Patruljen bestod af 2 polititjenestemænd fra lokalpolitistationen i Vollsmose.

Kl. 22.59 indgik der en anmeldelse om, at der var sat ild til endnu et køretøj, og at der lå en masse mursten i rundkørslen på Vollsmose Alle ved Bøgeparken, så det var umuligt at køre der.

Kl. 23.00 indgik der via alarmcentralen en anmeldelse om, at to personer havde hørt skud i området. Anmelderen var sikker på, at der var tale om skud.

Kl. 23.01 meddelte den patruljevogn, der var sendt ud som observerende fortrop, at der var forsamlet ca. 50 personer omkring nogle bål i Bøgeparken, som man formodede var de brændende biler.

Kl. 23.03 meddelte den observerende patrulje, at de havde hørt 8 – 10 skud fra et automatvåben og set mundingsild, hvorefter de hørte ”kuglerne hvisle forbi”. Dette fik patruljen til straks at forlade området.

Der stod sammen med patruljen 3 vidner, der bekræftede oplysningerne om skud. Vidnerne havde smidt sig på jorden bag patruljevognen under beskydningen.

Fyns Politi brugte kort tid på at etablere en civil patrulje, der til fods kunne komme ind i Vollsmose og observere begivenhederne. De tre indsats-gruppevogne blev positioneret umiddelbart uden for Vollsmose og havde derefter til opgave at være klar til at komme den civile patrulje til undsætning, hvis den kom i knibe.

Der var ikke klare oplysninger, der umiddelbart kunne føre til pågribelse af gerningsmanden til skyderiet. Og der forelå ligeledes ikke oplysninger om, hvor et gerningsvåben eventuelt kunne søges.

Den civile patrulje gik til fods ind i Vollsmose og dannede sig på afstand et indtryk af situationen. Det var politiets opfattelse, at menneskemængden havde ønsket en konfrontation med politiet. Men da denne udeblev, blev

situationen rolig og afvikledes omkring kl. 01.00, hvorfor den civile patrulje forlod området. De tre gruppevognene blev dog i området til omkring kl. 02.00.

Resten af natten kørtes der skærpet patruljekørsel rundt om Vollsmose, men der var ikke konkret anledning for patruljerne til at køre ind i boligområderne i Vollsmose.

Fyns Politi har videre oplyst, at man den 15. august anholdt en person, som bl.a. er sigtet for drabsforsøg i forbindelse med de skud, der blev affyret mod de to betjente, og for afbrænding af flere biler. Han blev fremstillet i grundlovsforhør og varetægtsfængslet i 4 uger.

3. Jeg besøgte selv Vollsmose få dage efter episoden og havde dér lejlighed til at tale med medarbejdere fra Fyns Politi og Odense kommune, der arbejder i det daglige i Vollsmose – herunder en af de betjente, der blev skudt på.

Jeg var meget imponeret over at høre om det store arbejde, politiet og kommunen i fællesskab gør for at fastholde og styrke den gode udvikling, som Vollsmose ellers har været igennem de senere år.

Som politiet også understregede over for mig derovre, illustrerer skudepisoden imidlertid, at der desværre fortsat er behov for at tage jernhandsken på.

4. Nu er det jo ikke kun i Vollsmose, at vi har set situationer, hvor politi- og redningsfolk er blevet chikaneret eller ligefrem forsøgt forhindret i at udføre deres arbejde. Og i det stillede samrådspørgsmål spørges der da også til politiets arbejdsvilkår i hele landet generelt.

Det har ikke inden for den snævre tidsramme, der har været til rådighed, været praktisk muligt at indhente relevante oplysninger fra alle landets politikredse. Derfor håber jeg, at udvalget har forståelse for, at jeg ikke vil

kunne give en mere konkret redegørelse for dette spørgsmål.

Men når det er sagt, så er der jo ingen tvivl om, at der er tale om et generelt problem. Og det er også baggrunden for, at jeg har besluttet mig for at se på, hvad der kan gøres for at sikre, at vi alle hjælper dem, der hjælper os.

5. Jeg har således taget initiativ til at sætte alle de relevante aktører fra politi, brandvæsen, ambulancetjenester, personaleorganisationer osv. sammen for drøfte, hvordan vi kommer det her uvæsen til livs.

Det først møde vil blive afholdt allerede i september. Og tanken er, at vi skal have afdækket problemets omfang og karakter og dernæst have alle gode forslag og ideer frem på bordet.

En af de helt centrale ting er efter min opfattelse holdningsbearbejdning. Det handler simpelthen om at få folk

til at forstå, at hvis man modarbejder politi, redningsmandskab og brandvæsen – ja, så modarbejder man i virkeligheden sig selv.

For det er dem, der skal passe på os alle sammen og komme til hjælp, når vi selv har brug for at få slukket en ildebrand, komme på hospitalet eller få fanget en overfaldsmand.

Jeg har derfor også indbudt Undervisningsministeriet til at deltage i denne drøftelse. Det er vigtigt, at børn og unge allerede tidligt lærer at respektere politiets, brandvæsenets og ambulanceredderes arbejde – det kan jo være dem selv, der en dag får brug for hjælp.

Nu har jeg netop bedt alle de relevante aktører, herunder personaleorganisationerne, om at byde ind. Så det er endnu for tidligt for at sige, hvad de helt konkrete tiltag nærmere kommer til at bestå i. Men jeg kan love, at vi vil gå lydhøre og fordomsfri til opgaven.

6. Jeg vil dog lige nævne et af de mere kontante tiltag, som allerede er gennemført: Strafferammen for at forhindre f.eks. politiet i at udføre deres arbejde blev tredoblet i forbindelse med bandepakken i foråret.

Hvis politi og beredskabsfolk forhindres i at udføre deres arbejde, vil det kunne være strafbart efter straffelovens § 119.

Efter denne regels stk. 1 er det således strafbart at udøve vold eller true offentligt ansatte med vold, når de udøver deres arbejde. Reglen omfatter en lang række forskellige forhold – lige fra f.eks. enkeltstående verbale trusler til omfattende vold mod en offentlig ansat. Strafferammen er bøde eller fængsel indtil 8 år.

Straffelovens § 119 omfatter efter stk. 3 også tilfælde, hvor nogen forhindrer offentligt ansattes arbejde på anden måde end ved vold eller trussel om vold. Denne regel

omfatter en række forskellige forhold – lige fra f.eks. modstand ved at holde fast i en lygtepæl for ikke at blive taget med på politistationen til grove forhold, hvor f.eks. adgangsveje spærres for politi eller brandfolk.

Som sagt blev strafferammen i § 119, stk. 3, skærpet som led i bandepakken. Strafferammens maksimum er således tredoblet fra fængsel indtil 6 måneder til fængsel indtil 1½ år.

Efter strafskærpelsen er det muligt at tage højde for de groveste overtrædelser af bestemmelsen. Det kan f.eks. være tilfælde med blokader, der er sat op for at forhindre politi og brandvæsen i at nå frem til nødlidende. Netop som vi tidligere har set i bl.a. Vollsmose og på Nørrebro.

Det skal tilføjes, at Rigsadvokaten har tilkendegivet, at anklagemyndigheden også vil nedlægge påstand om anvendelse af straffelovens § 119, når der er tale om privat

ansatte brandfolk mv., som udfører brandslukning og andre redningsopgaver efter aftale med det offentlige.

Bandepakken trådte i kraft den 15. juni 2009. Og for at sikre mig, at skærpelsen virker, har jeg netop bedt Rigsadvokaten om at følge området tæt.

7. Det skulle gerne stå klart, at jeg er meget optaget af at få dæmmet op for den stødende udvikling, så vi sikrer, at de politifolk, brand- og redningsfolk, der står i frontlinjen for at hjælpe os andre – kan få de bedst mulige vilkår for at udføre deres arbejde.